

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 261/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Arendackým, advokátom, Železničiarska 13, Bratislava, proti rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 8 C 492/1995 z 15. júna 2016 a č. k. 8 C 492/1995-1411 z 3. februára 2022, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 a č. k. 8 Co 101/2022-1472 z 27. septembra 2022 a uzneseníu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 44/2020 z 26. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 492/1995 z 15. júna 2016 a č. k. 8 C 492/1995-1411 z 3. februára 2022, rozsudkami Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 a č. k. 8 Co 101/2022-1472 z 27. septembra 2022 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Cdo 44/2020 z 26. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd všetky napadnuté rozhodnutia zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 492/1995-771 z 15. júna 2016 zamietol žalobu sťažovateľa o určenie neplatnosti výpovede danej žalobcovi listom právneho predchodcu žalovaného sp. zn. ÚIC-2104/1-95/Vá z 20. novembra 1995, o určenie neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru daného žalobcovi 15. apríla 1996 listom

právneho predchodcu žalovaného sp. zn. ÚIC-189/96-Vá, o určenie, že pracovný pomer založený vymenovaním 1. apríla 1995 medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom naďalej trvá, ako aj nárok na náhradu mzdy s príslušenstvom (úrokmi z omeškania) a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

3. Krajský súd po podaní odvolania rozsudkom č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba o určenie, že výpoveď daná žalobcovi právnym predchodcom žalovaného je neplatná, ďalej v časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba o určenie, že okamžité zrušenie pracovného pomeru dané žalobcovi právnym predchodcom žalovaného je neplatné, a v časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba o určenie, že pracovný pomer založený vymenovaním 1. apríla 1995 medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom naďalej trvá. Výrok súdu prvej inštancie, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu mzdy a úrokov z omeškania z náhrady mzdy a v časti trov prvoinštančného konania zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol s odôvodnením, že bolo (v časti) podané neoprávnenou osobou a v posudzovanej časti z dôvodu jeho neprípustnosti.

5. Po vrátení veci v zrušenej časti okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 492/1995-1411 z 3. februára 2022 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 890,25 eur s úrokom z omeškania vo výške 19,5 % ročne zo sumy 82,06 eur od 15. novembra 1995 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 19,5 % ročne zo sumy 219,73 eur od 15. decembra 1995 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 224,89 eur od 15. januára 1996 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 181,07 eur od 15. februára 1996 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 182,50 eur od 15. marca 1996 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobu vo zvyšku uplatneného mzdového nároku zamietol.

6. Po podaní odvolania krajský súd odvolanie sťažovateľa (žalobcu) proti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, odmietol a vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku uplatneného mzdového nároku zamietnutá, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne a porušujúce jeho právo na spravodlivý proces.

8. Za neurčité a neúplné považuje sťažovateľ i odôvodnenie rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 101/2022 z 27. septembra 2022, ktoré podľa jeho názoru obsahuje „*len nepresné*

prerozprávanie normy, judikátu, takže sťažovateľ musí pátrať, ktorú normu a prečo súd použil, keďže súdom použité právne predpisy na danú vec sa nevzťahujú“.

9. Sťažovateľ namieta, že jeho právo na spravodlivý proces je porušené nesprávnou aplikáciou právnych noriem všeobecnými súdmi a že „*popri sebe existujú dva právoplatné rozsudky, ktoré sa navzájom vylučujú“.*

10. Sťažovateľ zastáva názor, že okresný súd vedome porušil zákon a zabránil tak objektívnemu zisteniu skutkového stavu, keď nevyhovel jeho návrhu na spojenie konaní, čím „*súčasne porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces, pretože mu odňal možnosť konať pred súdom spôsobom, ktorý zákon povoľuje“.*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkami okresného súdu č. k. 8 C 492/1995 z 15. júna 2016 a č. k. 8 C 492/1995-1411 z 3. februára 2022, rozsudkami krajského súdu č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 a č. k. 8 Co 101/2022-1472 z 27. septembra 2022 a uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 44/2020 z 26. mája 2020.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkami okresného súdu č. k. 8 C 492/1995 z 15. júna 2016 a č. k. 8 C 492/1995-1411 z 3. februára 2022 a rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

13. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

14. V danom prípade mal sťažovateľ k dispozícii opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje. Proti rozsudkom okresného súdu z 15. júna 2016 a 3. februára 2022 mohol podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti obom týmto rozsudkom okresného súdu odvolanie podal a krajský súd o nich rozhodol rozsudkami č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 a č. k. 8 Co 101/2022 z 27. septembra 2022. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaniach sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

15. Proti rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 mohol podať sťažovateľ dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 sťažovateľ dovolanie skutočne podal, pričom jeho prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

16. Najvyšší súd uznesením č. k. 6 Cdo 44/2020 z 26. mája 2020 dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. b) a f) CSP ako podané (v časti) neoprávnenou osobou a sčasti z dôvodu jeho neprípustnosti. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

17. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudkom okresného súdu z 15. júna 2016 a 3. februára 2022 a rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co 440/2016 z 9. júla 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 101/2022-1472 z 27. septembra 2022

18. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ predtým ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

19. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa v súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru

napadnutým rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 101/2022-1472 z 27. septembra 2022 obrátil priamo na ústavný súd bez toho, aby proti nemu podal dovolanie, pričom z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že porušenie označených práv namieta okrem iného i v súvislosti s nedostatočným odôvodnením, arbitrárnosťou a nesprávnym právnym posúdením predmetného rozsudku krajského súdu.

20. Ústavný súd zastáva názor, že rozsudok krajského súdu č. k. 8 Co 101/2022-1472 z 27. septembra 2022 mal sťažovateľ možnosť napadnúť dovolaním podľa príslušných ustanovení CSP (§ 419 a nasl.). Keďže sťažovateľ právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho práv, nevyčerpal a nepreukázal, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd sa meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, ale túto pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio materiae* v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 44/2020 z 26. mája 2020

21. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

22. V súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 13. júla 2020. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola doručená ústavnému súdu 14. januára 2023, je celkom zjavné, že bola podaná oneskorene, teda po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty.

23. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

24. Ústavnému súdu pri predbežnom prerokovaní nezostala iná možnosť, len odmietnuť túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu